

**СТРУКТУРА ПОРТФОЛІО ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ ЗАКЛАДІВ П(ПТ)О
ДЛЯ ПРЕДСТАВЛЕННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ЇХ ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ**

УДК 378.091.12

DOI: <https://doi.org/10.24919/2308-4634.2023.275311>

Ганна Красильникова, доктор педагогічних наук, професор
кафедри технологічної та професійної освіти і декоративного мистецтва
Хмельницького національного університету

Сергій Красильников, кандидат технічних наук, доцент
кафедри технологічної та професійної освіти і декоративного мистецтва
Хмельницького національного університету

Ніна Бик, магістр з професійної освіти за спеціалізацією
“Технологія виробів легкої промисловості”, майстер виробничого
навчання Вищого професійного училища № 4 (м. Хмельницький)

**СТРУКТУРА ПОРТФОЛІО ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ ЗАКЛАДІВ П(ПТ)О
ДЛЯ ПРЕДСТАВЛЕННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ЇХ ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ**

Стаття присвячена розробленню структури та змісту портфоліо як засобу представлення результатів професійної діяльності педагогічних працівників закладів П(ПТ)О. Виконаний аналіз сутності поняття “атестація”, з’ясована роль процедури атестації у процесі періодичного оцінювання професійної діяльності педагогів, досягнутих ними результатів та ефективності роботи. Схарактеризована сучасна форма представлення результатів професійної діяльності педагогічних працівників – портфоліо педагога та його основні типи. Розроблені структура і зміст портфоліо педагога, його дидактичне наповнення може використовуватися як інструмент професійної самореалізації, об’єктивного оцінювання результативності професійної діяльності педагогічних працівників закладів П(ПТ)О під час процедури атестації.

Ключові слова: педагогічний працівник закладу П(ПТ)О; професійна (професійно-технічна) освіта; атестація; портфоліо; структура портфоліо педагога.

Рис. 1. Літ. 15.

Hanna Krasylnykova, Doctor of Sciences (Pedagogy),
Professor of the Technological and
Professional Education and Decorative Arts Department
Khmelnyskiy National University

Serhiy Krasylnykov, Ph.D. (Technical Sciences),
Associate Professor of the Technological and
Professional Education and Decorative Arts Department
Khmelnyskiy National University

Nina Byk, Master of Vocational Education in the
“Technology of products of light industry” major,
Lecturer of Vocational Education
Higher Vocational School 4 (Khmelnyskiy)

**STRUCTURE OF THE PORTFOLIO OF TEACHERS
OF VOCATIONAL EDUCATION INSTITUTIONS FOR THE PRESENTATION
OF THE RESULTS OF THEIR PROFESSIONAL ACTIVITY**

The article is devoted to the development of the structure and content of the portfolio as a means of presenting the results of the professional activity of teachers of vocational education institutions. The analysis of the essence of the concept “attestation” was carried out, the role of the attestation procedure in the process of periodic evaluation of teachers’ professional activity; the achieved results and work efficiency were clarified. A characterized modern form of presentation of the results of the professional activity of teachers of vocational education is the teacher’s portfolio and its main types (document portfolio, work portfolio, feedback portfolio, thematic and personal portfolio). The structure of the teacher’s portfolio has been developed, consisting of blocks: information about the teacher (characteristics of the resource potential of the individual – name and surname, basic education, level of education according to the National Qualifications Framework, academic and professional qualifications, year of obtaining the diploma and name of the educational institution, who issued it, professional experience, including teaching experience, position at work, qualification category, contact information, etc.); educational activity and its effectiveness (list of educational subjects (courses), educational achievements of students, characteristics of “open” lessons, including innovative technologies); methodical activity (educational and methodical work – textbooks, study guides, lesson plans, etc.; scientific and methodical work – internships, trainings, master classes, competitions, methodical rallies, methodical commissions, schools of pedagogical excellence); participation in the formation of an inclusive educational environment of the institution and a prognostic plan of professional development for the inter-attestation period. The proposed structure of the teacher’s portfolio

СТРУКТУРА ПОРТФОЛІО ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ ЗАКЛАДІВ П(ПТ)О ДЛЯ ПРЕДСТАВЛЕННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ЇХ ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

and its didactic content can be used as a tool for professional self-realization, objective assessment of the effectiveness of the professional activity of teachers of vocational education institutions during the attestation procedure.

Keywords: *teacher of vocational education institution; vocational education; attestation; portfolio; structure of the teacher's portfolio.*

Постановка проблеми. Проблему забезпечення галузей економіки кваліфікованими робітничими кадрами можливо розв'язати шляхом впровадження випереджувальних змін у систему підготовки і підвищення кваліфікації педагогічних працівників закладів професійної (професійно-технічної) освіти (П(ПТ)О) – викладачів професійно-теоретичної підготовки та майстрів виробничого навчання [15]. Підвищення професійного та загальнокультурного рівнів і педагогічної майстерності педагогічних працівників закладів П(ПТ)О є обов'язковою складовою їх професійної діяльності, що й зазначено у Законі України “Про освіту” [3]. Відтак, завдання МОН України, органів управління освітою полягає у стимулюванні професійного зростання педагогічних працівників [10], у т.ч. шляхом розвитку цифрових компетентностей [9].

Періодичне оцінювання професійної діяльності педагогів П(ПТ)О, досягнутих ними результатів та ефективності роботи відбувається через процедуру атестації, яка регламентується низкою нормативних документів [8, 12]. Процес атестації постійно модернізується, що змушує менеджерів освіти шукати ефективні форми оцінювання педагогічної і науково-методичної діяльності педагогів. Однією з таких форм є портфоліо педагогічного працівника.

Структури портфоліо можуть бути різноманітними і залежать від задуму автора, але зазвичай містять загальні відомості про педагога, підсумки методичної та педагогічної діяльності, позаурочні заходи, матеріали виступів та публікацій автора тощо. Водночас у Концепції розвитку педагогічної освіти декларується право педагога на довільну форму опису власних освітніх та професійних здобутків в портфоліо [6].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблеми підготовки педагогів професійного навчання досліджувалися у працях науковців (С. Артюх, С. Батишев, О. Белова, І. Каньковський, О. Коваленко, Н. Кузьміна, Л. Тархан, О. Щербак тощо); шляхи удосконалення педагогічної майстерності стали предметом досліджень педагогів та психологів (І. Зязюн, С. Гончаренко, Н. Нічкало, В. Семиченко та ін.); питання застосування у педагогічній діяльності сучасних інформаційно-комунікаційних технологій досліджували (В. Биков, Р. Гуревич, В. Кухаренко, Н. Морзе тощо), у т.ч. підходи до визначення поняття “портфоліо” та його різновидів, використанням в освітньому процесі (Г. Голуб, Л. Варченко-Гроценко, О. Карпюк, Т. Новікова, Є. Полат, А. Кендюхова, Н. Морзе, Л. Нечипорук, Л. Савчук, Ю. Романенко, К. Осадча, С. Лисенко, А. Колесник та ін.), структури портфоліо педагога

(Н. Бахмат, Т. Кудрявцева, Л. Скальська, І. Соколянська, С. Шехавцова та ін.).

Однак і досі нема єдиних вимог до змісту та структури портфоліо педагогічного працівника, яке презентується ним під час атестації, що потребує окремих наукових досліджень та узагальнення кращого педагогічного досвіду.

Мега стаггі – розроблення структури та змісту портфоліо як засобу представлення результатів професійної діяльності педагогічних працівників закладів П(ПТ)О.

Виклад основного матеріалу. Безперервна професійна підготовка педагога впродовж життя зумовлена динамічними змінами у суспільстві, необхідністю урахуванням досягнень світових і вітчизняної педагогічної науки тощо. Отже, постійний професійний розвиток педагогічних працівників, згідно з ст. 59 Закону України “Про освіту”, передбачає постійну самоосвіту, участь у програмах підвищення кваліфікації та будь-які інші види і форми професійного зростання. Заклади освіти, в яких працюють педагогічні працівники, сприяють їхньому професійному розвитку та підвищенню кваліфікації. При цьому підвищення кваліфікації може здійснюватися за різними видами (навчання за освітньою програмою, стажування, участь у сертифікаційних програмах, тренінгах, семінарах, семінарах-практикумах, семінарах-нарадах, семінарах-тренінгах, вебінарах, майстер-класах тощо) та у різних формах (інституційна, дуальна, на робочому місці (на виробництві) тощо) [3].

У радянській освітній системі довгий час не існувало об'єктивних форм оцінювання набутих педагогом-стажистом компетентностей під час підвищення кваліфікації. Лише у 70-х рр. ХХ ст. в освіті була введена процедура атестації вчителів [2]. 20 червня 1972 р. прийнято постанову ЦК КПРС і Ради Міністрів “Про завершення переходу до загальної середньої освіти молоді та подальший розвиток загальноосвітньої школи”, в якій зазначалося, що “з метою стимулювання постійного росту кваліфікації, педагогічної майстерності і творчої ініціативи викладацьких кадрів запроваджується атестація учителів”.

Сьогодні атестація педагогічних працівників ЗП(ПТ)О здійснюється відповідно до Закону України “Про освіту” (ст. 50), Закону України “Про професійну (професійно-технічну) освіту”, Порядку підвищення кваліфікації педагогічних та науково-педагогічних працівників [3; 4; 8] та ін. Основним нормативним документом, що регламентує процедуру атестації педагогічних працівників, є Типове положення про атестацію педагогічних працівників,

СТРУКТУРА ПОРТФОЛІО ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ ЗАКЛАДІВ П(ПТ)О ДЛЯ ПРЕДСТАВЛЕННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ЇХ ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

затверджене наказом МОН України [12], згідно з яким атестація базується на таких принципах: відкритість та колегіальність, гуманне та доброзичливе ставлення до педагогічного працівника, повнота, об'єктивність та системність оцінювання його педагогічної діяльності.

Завдяки швидкому розвитку інформаційно-комунікаційних технологій зростання обсягу корисних знань супроводжується дедалі більшою їх відкритістю для педагогів, що породжує розмаїття в способах здобуття знань і зростання ролі неформальної та інформальної освіти. Для забезпечення політики прозорості та інформаційної відкритості закладів освіти має забезпечуватися оприлюднення результатів підвищення кваліфікації педагогічних працівників. Зокрема, вбачається доцільним розміщення звітів про здобуті компетентності та результати навчання при підвищенні кваліфікації в електронному портфоліо педагогічного працівника на веб-сайті закладу освіти [6].

Портфоліо в перекладі з англійської – “папка, справа, посада”; з італійської – “папка з документами”, “папка спеціаліста”; з французької – “викладати”, “формулювати”, “нести”, а також “аркуш”, “сторінка” або “досє”, “зібрання досягнень”. Отже, портфоліо – це збірка виконаних робіт та напрацьованих певної особи. Впродовж XV–XVII ст. папки-портфоліо використовували архітектори, в яких зберігали ескізи будівельних проєктів, що демонстрували потенційним замовникам. Вміст таких папок давав замовнику можливість скласти думку про професійні здібності майстра. Згодом портфоліо наповнювали найважливішими досягненнями дизайнери та фотографи. У сфері освіти портфоліо почали використовувати з середини 80-х рр. XX ст. у Сполучених Штатах Америки. На пострадянському просторі педагогічні портфоліо почали запроваджуватися на початку 2000-х рр. [5].

Існує три основні типи портфоліо: портфоліо документів, портфоліо робіт, портфоліо відгуків. Залежно від характеру та структури представленої інформації виокремлюють такі види портфоліо: документальне, підсумкове, методичне, рефлексивне, презентаційне та ін. Найбільш затребуваними серед фахівців є тематичні та особисті портфоліо [7]. Мета створення особистого портфоліо – презентація власних практичних досягнень автора для оцінки його професійної компетентності, демонстрація професіоналізму та результативності роботи. При цьому спрощена структура портфоліо педагога має такий вигляд:

- “портрет” – інформація про автора портфоліо;
- “колектор” – роботи автора портфоліо;
- “робочі матеріали” – матеріали, систематизовані автором;
- “досягнення” – матеріали і документи, що відображають результати діяльності та досягнення автора.

Альтернативним змістом портфоліо педагога можна вважати творче досє, що вміщує різноманітні творчі, проєктні, дослідницькі роботи автора, опис його авторських методик, доробок, програм; основні напрями творчої активності (участь у наукових конференціях, конкурсах, педагогічних читаннях, проходження курсів підвищення кваліфікації тощо).

У вітчизняній педагогічній практиці не існує загальноприйнятої структури електронного портфоліо педагогічних працівників. Внутрішня побудова інформації, яку педагог виносить під час атестації для підтвердження результативності та успішності його професійної діяльності, залежить від багатьох чинників, зокрема досвіду, займаної посади та кола професійних обов'язків, специфіки навчальних предметів (курсів), які викладає педагог, творчого потенціалу тощо.

Водночас аналіз літературних джерел та результати анкетування експертів в галузі професійної освіти свідчать [1], що можна виокремити загальні елементи, які обов'язково мають бути у структурі портфоліо педагога, що подається для проходження атестації (рис. 1). Серед них:

“Інформація про педагога” – прізвище, ім'я по батькові педагога, базова освіта (рівень освіти за Національною рамкою кваліфікацій, академічна та професійна кваліфікації, рік отримання диплома та назва закладу освіти, що його видав), професійний досвід, у т.ч. стаж педагогічної роботи, посада, кваліфікаційна категорія, звання, контактна інформація тощо. Педагогічним працівникам можуть присвоюватися звання: “старший викладач”, “викладач-методист”, “майстер виробничого навчання другої категорії”, “майстер виробничого навчання першої категорії” та ін. [12].

Ця інформація у структурі портфоліо педагогічного працівника, представленого для проходження атестації, є, на нашу думку, важливою, оскільки дозволяє оцінити ресурсний потенціал педагога, досвід його діяльності в освітній сфері. Базова освіта, її рівень, академічна та професійна кваліфікації мають відповідати змісту навчальних предметів (курсів), які викладає педагог, або його виду діяльності, а також враховується атестаційною комісією при атестації особи, що претендує на зайняття посади керівника закладу освіти.

При цьому “Академічна кваліфікація” стосується компетентностей у певній спеціальності, підтвердженням яких є наявність освіти. “Професійний досвід” означає досвід професійної діяльності у відповідній сфері, що дозволяє фахово викладати відповідну дисципліну (предмет, курс). Педагогічною діяльністю у закладах та установах П(ПТ)О можуть займатися особи, які мають відповідну професійну освіту та професійно-педагогічну підготовку. Важливо пам'ятати, що на посади педагогічних праців-

СТРУКТУРА ПОРТФОЛІО ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ ЗАКЛАДІВ П(ПТ)О ДЛЯ ПРЕДСТАВЛЕННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ЇХ ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

ників ЗП(ПТ)О можуть призначатися фахівці виробництва, сфери послуг, які мають вищу освіту і в подальшому здобувають відповідну психолого-педагогічну підготовку [4]. Перелік формалізованих даних про педагогічного працівника, поданих у розділі “Інформація про педагога”, дозволяє повною мірою встановити відповідність педагога займаній посаді, відтак має доповнюватися оцінюванням результатів його професійної діяльності [11].

Інші компоненти портфоліо педагога мають охоплювати основні напрями педагогічної діяльності

педагогічних працівників закладів П(ПТ)О, оскільки під час атестації комісія з’ясовує якість виконання ними посадових обов’язків. Відповідно до статті 28 Закону України “Про професійну (професійно-технічну) освіту педагога закладів П(ПТ)О (викладачі, педагоги професійного навчання, майстри виробничого навчання, інструктори виробничого навчання та ін.) виконують навчальне навантаження та позаурочну навчально-методичну, організаційну та виховну роботи серед здобувачів освіти” [4]. Серед перерахованих видів робіт, чільне займає навчальна.

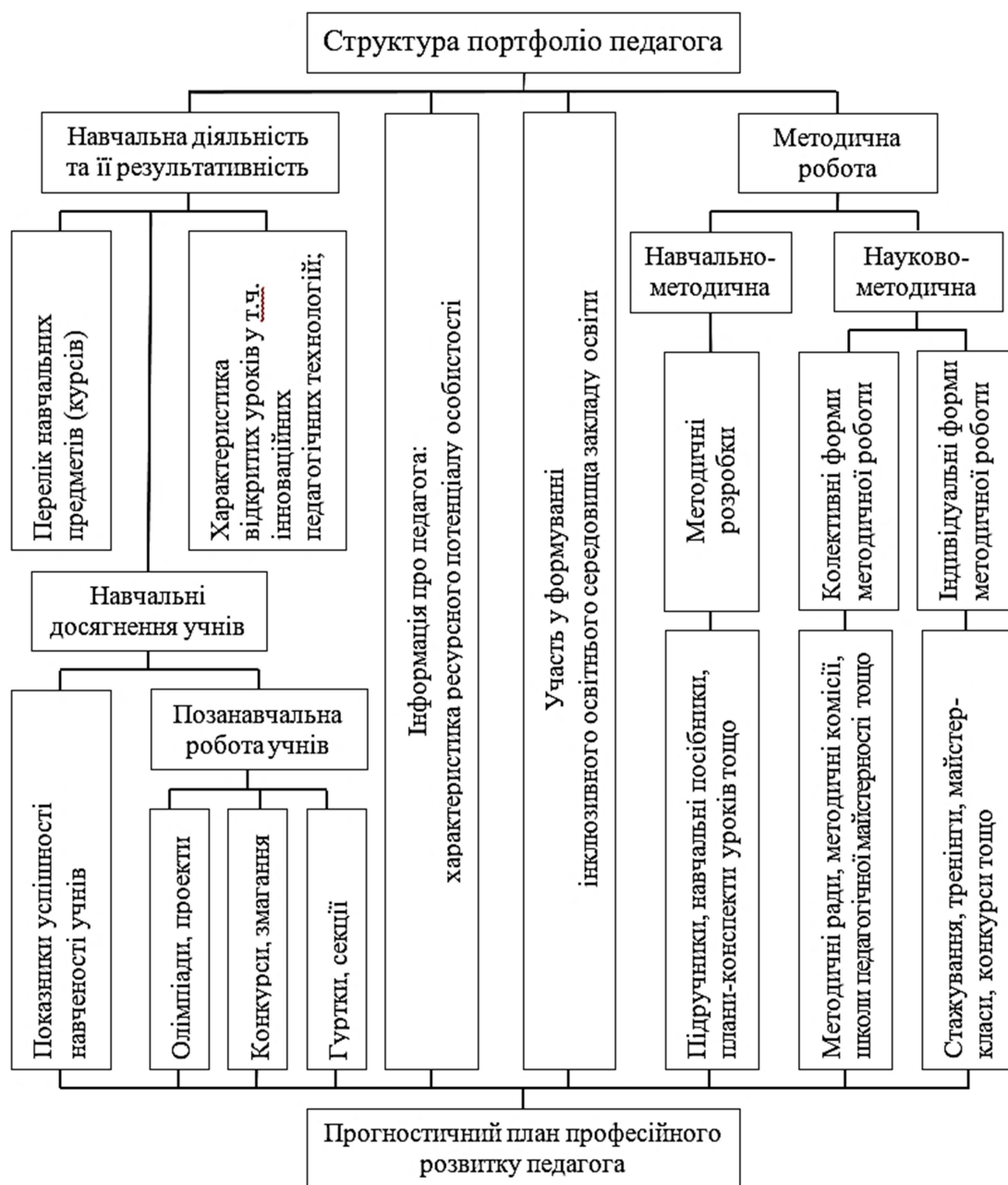

Рис. 1. Орієнтовна структура портфоліо педагогічних працівників закладів П(ПТ)О [1]

СТРУКТУРА ПОРТФОЛІО ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ ЗАКЛАДІВ П(ПТ)О ДЛЯ ПРЕДСТАВЛЕННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ЇХ ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Відтак, другим компонентом портфоліо педагога є “Навчальна діяльність та її результативність”, яка містить інформацію про перелік навчальних предметів (курсів), які викладає педагог, стислу характеристику відкритих уроків, проведених у міжквартальний період, використання при їх проведенні інноваційних форм, методів та технологій навчання, а також динаміку результативності роботи педагога (успішність вивчення навчальних предметів (курсів) здобувачами освіти та аналізом досягнутих учнями результатів).

При цьому треба пам’ятати, що гонитва за новими методами та прийомами навчання, модернізація минулого досвіду, педагогічні знахідки педагога не завжди враховують їх можливий вплив на здобувачів освіти. Вдумливе поєднання нового та традиційного досвіду зазвичай дозволяє досягти навчальних цілей. Отже, вважаємо необхідним доповнювати результати власної початкової діяльності аналітичними даними щодо умов досягнення високих показників навченості учнів або їх негативного ставлення до навчання.

При оцінюванні результатів навчальної діяльності педагога треба діагностувати за такими критеріями: раціональне використання досвіду, традиційних методик, оволодіння новими методами та прийомами навчальної діяльності, їх розумне поєднання при викладанні конкретного змісту навчального матеріалу та здійснення зворотного зв’язку в самоаналізі, самооцінці викладання свого предмету.

Не можемо оминути увагою показник “успішності навчальних досягнень учнів”, який демонструється педагогами на презентаційних матеріалах портфоліо у вигляді діаграм. Однак з позицій компетентнісного підходу, обсяг та якість знань, практичні уміння і навички є важливими, але не єдиними показниками сформованості навчальних компетентностей. А отже, діаграми успішності засвоєння навчального матеріалу треба доповнювати результатами інтелектуального розвитку учнів, умінням узагальнювати, систематизувати, аналізувати і оцінювати навчальну інформацію, а також розвитку пам’яті, мовлення, мислення, уваги, уяви тобто удосконалення пізнавальних здібностей здобувачів освіти тощо. Саме тому цей розділ навчальної діяльності педагога має містити інформацію про навчальні здобутки здобувачів освіти, їх участь у різноманітних заходах (олімпіадах з навчальних предметів, конкурсах, змаганнях, проєктах, наукових конференціях, тематичних екскурсіях, у роботі гуртків, секцій тощо) та їх досягнення.

Важливим компонентом портфоліо педагога є “Методична діяльність”, яку умовно можна представити двома напрямками: навчально-методичними та науково-методичними. Результати навчально-методичної діяльності педагогічний працівник може представити власними методичними розробками,

які забезпечують якість проведення аудиторних занять та позааудиторної роботи педагога. До таких розробок можна віднести, передовсім авторські підручники та навчальні посібники, робочі програми предметів (курсів), численні дидактичні матеріали для проведення уроків, у т.ч. плани-конспекти уроків різних типів, презентаційні матеріали, сценарії відкритих уроків тощо. Педагоги з досвідом педагогічної та управлінської роботи, які є членами циклових комісій, завідувачами відділень та керівниками структурних підрозділів закладу освіти можуть подавати проєкти освітніх програм, навчальних та робочих навчальних планів, іншу документацію, що унормовує освітню діяльність закладу освіти та її окремих напрямів (стратегії, концепції за видами діяльності закладу (структурного підрозділу), перспективні плани роботи закладу освіти (структурного підрозділу) тощо.

Науково-методична діяльність педагогічного працівника закладів П(ПТ)О може реалізовуватися через колективні форми організації методичної роботи закладу освіти та індивідуальну. До традиційних колективних відносять – участь педагога у роботі методичних рад, інструктивно-методичних нарадах, методичних комісіях, школах педагогічної майстерності, педагогічних читаннях тощо. Значення саме таких форм методичної роботи у формуванні професійної компетентності педагога доведено науковим дослідженням Л. Шевчук [14].

До індивідуальних форм методичної роботи належать наставництво, консультування, самоосвіта та стажування. Відтак педагогічний працівник може презентувати результати участі у різноманітних заходах, зустрічах з роботодавцями, абітурієнтами; поширення власного педагогічного досвіду серед колег та інших груп стейкхолдерів, а також підсумки проходження стажувань, воркшопів, тренінгів, майстер-класів, “круглих столів”, семінарів, симпозіумів, наукових та науково-практичних конференцій тощо.

Перелік реалізованих науково-дослідницьких робіт та проєктів педагога або робота над індивідуальною науковою (методичною) темою дослідження мають підкріплюватися відповідними науковими публікаціями. При цьому, треба зазначити, що підсумком такого виду діяльності педагога має стати – мінієсе з аналізом впровадження нових знань в освітній процес та здобутих компетентностей – в професійну діяльність.

“Участь у формуванні інклюзивного освітнього середовища закладу” – вид діяльності педагога, що, на нашу думку, має бути обов’язково відображений у портфоліо сучасного педагогічного працівника закладів П(ПТ)О [13]. Виклики сьогодення, з якими стикаються учасники освітнього процесу, а саме, глобалізаційні процеси, поширення коронавірусної хвороби COVID-19 та військова агресія росії проти

СТРУКТУРА ПОРТФОЛІО ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ ЗАКЛАДІВ П(ПТ)О ДЛЯ ПРЕДСТАВЛЕННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ЇХ ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

нашої країни, висувають до педагогів, як старшого покоління, вимоги психолого-педагогічного супроводу молоді, підтримки її кар'єрного зростання. Актуальними стають такі форми підтримки нашої країни та Збройних сил України, як волонтерська діяльність.

Результати роботи педагога як класного керівника можуть бути представлені у вигляді анкетувань здобувачів з різних аспектів їх навчання у закладі освіти та соціальної сфери, характеристики заходів із поширення принципів та норм академічної доброчесності, дотримання правил поведінки та етики академічних взаємовідносин, заходів з національно-патріотичного виховання тощо. У цьому розділі доречно висвітлити участь педагогічного працівника у формуванні навчально-матеріальної бази лабораторій, майстерень, кабінетів, у яких педагог проводить заняття, оформленні робочого місця, а також його внесок у формуванні інклюзивного освітнього закладу освіти в цілому.

Підсумовуючим складником портфоліо педагогічного працівника має бути "Прогностичний план професійного розвитку на міжатаестаційний період", в якому педагог на основі самоаналізу результатів педагогічної діяльності за попередній міжатаестаційний період має зробити висновки щодо результативності й ефективності власної діяльності та окреслити перспективи подальшого розвитку. Уміння педагога критично оцінити власну діяльність та здобутки є запорукою об'єктивного бачення ним реальної ситуації, уміння вчасно виявляти проблеми та розв'язувати їх, а відтак, успішно будувати професійну кар'єру у майбутньому.

Отже, розроблена структура та зміст портфоліо педагогічних працівників закладів П(ПТ)О може бути реалізована у формі електронного портфоліо як інструменту професійної самореалізації педагога. При цьому, питання форм представлення результатів педагогічної діяльності, на нашу думку, не повинно регламентуватися з боку органів управління освітою та адміністрації закладу, що сприятиме прояву творчого потенціалу і креативності кожного педагогічного працівника.

Висновки. Постійна самоосвіта, участь у програмах підвищення кваліфікації та інші форми професійного зростання педагогічних працівників є наріжною умовою якості освіти, у тому числі професійної підготовки кваліфікованих робітників у сфері П(ПТ)О. Аналіз представлення результатів професійної діяльності педагогічних працівників закладів П(ПТ)О свідчить, що в педагогічній практиці проведення процедури атестації поряд з традиційними активно використовуються сучасні форми презентації професійних здобутків педагогів, зокрема, портфоліо педагога. Запропонована авторами орієнтовна структура портфоліо результатів професійної діяльності, досягнутих педагогами у міжата-

естаційний період, дає змогу членам атестаційної комісії релевантно оцінити здобутки педагогічних працівників за основними видами робіт.

ЛІТЕРАТУРА

1. Бик Н.В. Використання електронного портфоліо професійних здобутків у процесі атестації педагогічних працівників ЗП(ПТ)О: магістерська робота; наук. керівник Г.В. Красильникова. Хмельницький: ХНУ, 2022. 71 с.

2. Задорожна-Княгиницька Л.В. Історія педагогіки: навчальний посібник для студентів ЗВО. Херсон: ОЛДІ-ПЛЮС, 2020. 364 с.

3. Закон України. Про освіту: закон України від 05.09.2017 № 2145-VIII. URL: <http://surl.li/eaou> (дата звернення: 12.02.2023).

4. Закон України. Про професійну (професійно-технічну) освіту: Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1998, № 32, ст. 215. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/103/98-%D0%B2%D1%80#Text> (дата звернення: 12.02.2023).

5. Кендюхова А.А. Професійне портфоліо: територія успіху сучасного педагога: навчально-методичний посібник. Кіровоград: КЗ "КОШПО імені Василя Сухомлинського", 2016. 36 с.

6. Концепція розвитку педагогічної освіти. Наказ Міністерства освіти і науки України від 16 липня 2018 р. № 776. URL: <http://surl.li/jhth> (дата звернення: 12.02.2023).

7. Портфоліо педагога / Укладач І.Т. Соколянська. Харків: Вид. група "Основа", 2013. 224 с.

8. Порядок підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників: постанова Кабінету Міністрів України від 21 серпня 2019 р. № 800 "Деякі питання підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників" (зі змінами). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/800-2019-%D0%BF#Text>

9. Про затвердження Оперативного плану МОН України на 2022 рік: наказ МОН України від 17.01.2022 № 29. URL: <http://surl.li/ecijj> (дата звернення: 12.02.2023).

10. Про схвалення Концепції реалізації державної політики у сфері професійної (професійно-технічної) освіти "Сучасна професійна (професійно-технічна) освіта" на період до 2027 року: розпорядження КМУ від 12.06.2019 № 419-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/419-2019-%D1%80#Text> (дата звернення: 12.02.2023).

11. Рекомендації щодо застосування критеріїв оцінювання якості освітньої програми: Затверджено Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти 17 листопада 2020 року / ТОВ "Український освітянський видавничий центр "Оріон". Київ, 2020. 66 с.

12. Типове положення про атестацію педагогічних працівників, затверджене наказом МОНУ від 6 жовтня 2010 року № 930, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 14 грудня 2010 року за № 1255/18550 (зі змінами). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1255-10#Text> (дата звернення: 12.02.2023).

13. Цапко А., Товстоган В., Глущенко І. Визначення змісту та структури готовності майбутніх педагогів до роботи в інклюзивному освітньому середовищі. *Молодь і ринок: наук.-пед. журнал*. Дрогобич: Дрогобицький державний педагогічний університет ім. І. Франка, 2022. № 6 (204). С. 66–71.

14. Шевчук Л.І. Розвиток професійної компетентності викладачів спеціальних дисциплін закладів профтехосвіти

СТРУКТУРА ПОРТФОЛІО ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ ЗАКЛАДІВ П(П)О ДЛЯ ПРЕДСТАВЛЕННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ЇХ ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

у системі післядипломної освіти : дис. ... канд. пед. наук : спец. 13.00.04. Київ, 2001. 398 с.

15. Шевчук С.С. Навчально-методична діяльність педагога ЗП(П)О на засадах компетентнісного підходу: навчально-методичний посіб. Біла Церква: БІНПОДЗВО "УМО" НАПНУ, 2021. 73 с.

REFERENCES

1. Byk, N.V. (2022). Vykorystannia elektronnoho portfolio profesiinykh zdotukiv u protsesi atestatsii pedahohichnykh pratsivnykiv ZP(PT)O [The use of an electronic portfolio of professional achievements in the process of attestation of pedagogical workers]. *Master's thesis*. Khmelnytskyi, 71 p. [in Ukrainian].

2. Zadorozhna-Kniashnytska, L.V. (2020). Istoriiia pedahohiky: navchalnyi posibnyk dlia studentiv ZVO [History of pedagogy]. *Study guide for students of higher education institutions*. Kherson, 364 p. [in Ukrainian].

3. Zakon Ukrainy. Pro osvitu [Law of Ukraine. About education] Law of Ukraine dated September 5, 2017 No. 2145-VIII. Available at: <http://surl.li/eaou> (Accessed 12 Feb. 2023). [in Ukrainian].

4. Zakon Ukrainy. Pro profesiinu (profesiino-tekhnicnu) osvitu [Law of Ukraine. About professional (vocational and technical) education]. Information of the Verkhovna Rada of Ukraine (VVR), 1998, No. 32, art. 215. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/103/98-%D0%B2%D1%80#Text> (Accessed 12 Feb. 2023). [in Ukrainian].

5. Kendiukhova, A.A. (2016). Profesiine portfolio: terytoriiia uspiyku suchasnoho pedahoha [Professional portfolio: the area of success of a modern teacher]. *Educational and methodological guide*. Kirovohrad, 36 p. [in Ukrainian].

6. Kontseptsiiia rozvytku pedahohichnoi osvity [Concept of development of pedagogical education]. Order of the Ministry of Education and Science of Ukraine dated July 16, 2018 No. 776. Available at: <http://surl.li/jhth> (Accessed 12 Feb. 2023). [in Ukrainian].

7. Portfolio pedahoha [Teacher's portfolio]. (Ed.). I.T. Sokolianska. Kharkiv, 2013, 224 p. [in Ukrainian].

8. Poriadok pidvyshchennia kvalifikatsii pedahohichnykh i naukovo-pedahohichnykh pratsivnykiv [The procedure for improving the qualifications of pedagogical and research-pedagogical workers]. Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine dated August 21, 2019 No. 800 "Some issues of improving the qualifications of teaching and research-pedagogical workers" (with amendments). Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/800-2019-%D0%BF#Text> (Accessed 12 Feb. 2023). [in Ukrainian].

9. Pro zatverdzhennia Operatyvnoho planu MON Ukrainy na 2022 rik [On the approval of the Operational Plan of the

Ministry of Education and Culture of Ukraine for 2022]. Order of the Ministry of Education and Culture of Ukraine dated 17.01.2022 No. 29. Available at: <http://surl.li/eciij> (Accessed 12 Feb. 2023). [in Ukrainian].

10. Pro skhvalennia Kontseptsii realizatsii derzhavnoi polityky u sferi profesiinoi (profesiino-tekhnicnoi) osvity "Suchasna profesiina (profesiino-tekhnicna) osvita" na period do 2027 roku [On the approval of the Concept of implementation of state policy in the field of professional (professional and technical) education "Modern professional (professional and technical) education" for the period until 2027]. Order of the CMU from 12.06.2019 No. 419-r. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/419-2019-%D1%80#Text> (Accessed 12 Feb. 2023). [in Ukrainian].

11. Rekomendatsii shchodo zastosuvannia kryterii otsiniuvannia yakosti osvitnoi prohramy: Zatverdzheno Natsionalnym ahentstvom iz zabezpechennia yakosti vyshchoi osvity 17 lystopada 2020 roku [Recommendations regarding the application of criteria for evaluating the quality of an educational program: Approved by the National Agency for Quality Assurance of Higher Education on November 17, 2020]. Kyiv, 2020. 66 p. [in Ukrainian].

12. Typove polozhennia pro atestatsiiu pedahohichnykh pratsivnykiv, zatverdzhene nakazom MONU vid 6 zhovtnia 2010 roku № 930, zareiestrovanyu u Ministerstvi yustytzii Ukrainy 14 hrudnia 2010 roku za № 1255/18550 (zi zminamy) [Standard provision on the certification of teaching staff]. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1255-10#Text> (Accessed 12 Feb. 2023). [in Ukrainian].

13. Tsapko, A., Tovstohan, V. & Hlushchenko, I. (2022). Vyznachennia zmistu ta struktury hotovnosti maibutnikh pedahohiv do roboty v inkluzyvnomu osvitnomu seredovyshchi [Determining the content and structure of future teachers' readiness to work in an inclusive educational environment]. "Youth and market". *Monthly scientific-pedagogical journal*. Drohobych, Vol. 6 (204), pp. 66–71. [in Ukrainian].

14. Shevchuk, L.I. (2001). Rozvytok profesiinoi kompetentnosti vykladachiv spetsialnykh dystyplin zakladiv profetektivno osvity u systemi pisladyplomnoi osvity [Development of professional competence of teachers of special disciplines of institutions of vocational education and training in the system of postgraduate education]. *Candidate's thesis*. Kyiv, 398 p. [in Ukrainian].

15. Shevchuk, S.S. (2021). Navchalno-metodychna diialnist pedahoha ZP(PT)O na zasadakh kompetentnisnoho pidkhodu: navchalno-metodychnyi posibnyk [Educational and methodical activity of a teacher of vocational training (PT) on the basis of the competence approach]. *Educational and methodical manual*. Bila Tserkva, 73 p. [in Ukrainian].

Стаття надійшла до редакції 14.02.2023

"Без ідеалу немає стержня людської особистості ... Самовиховання – це перш за все прагнення, вимір самого себе високою міркою. І дуже важливо, щоб одиницею виміру стало життя мужніх людей".

Василь Сухомлинський
український педагог

